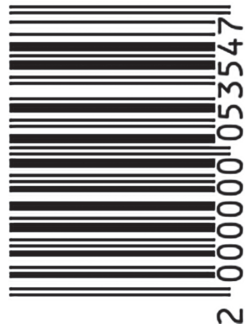

УЖГОРОД

ЦІНА 3,50 ГРН

У ПЕРЕДДЕНЬ СВЯТА МИКОЛАЯ

в Ужгороді засвітили
вогні головної
новорічної ялинки

Цього року її встановили на площі Театральній. Незважаючи на виклики, які принесла війна, місто вирішило продовжити цю гарну традицію, щоб подарувати дітям радість та відчуття свята.

На верхівці штучного дерева висотою 18 метрів сяє Герб України. Святкові вогні на ялинці символізують надію, єдність і вдячність нашим захисникам і захисницям, які боронять нашу країну, даючи можливість жити та святкувати. Їхній подвиг – це опора, яка дозволяє мріяти про мирний новий рік.

Нехай засвічені вогні ялинки принесуть кожній родині тепло, віру в краще, у перемогу та мир!

БЛАГОДІЙНИЙ ЗАБІГ ДО ДНЯ СВЯТОГО МИКОЛАЯ «ПРОБІЖИ – ДОПОМОЖИ» – ЦІЄЇ НЕДІЛІ В УЖГОРОДІ!

Мета: зібрати кошти на лікування 11-річної ужгородки Катерини Фрінт, доньки військовослужбовця. Дівчинка бореться із важкою недугою – гострим мієлоїдним лейкозом.

8 грудня зустрічаємося на площі Театральній, щоб разом провести цей день активно та з користю!

10:00 – 11:45 – реєстрація;

11:50 – розминка;

12:00 – старт забігу (дистанції: 2 км та 6 км).

А вже близько 12:30 відбудеться дитячий забіг KIDS.

Медалі отримають усі учасники забігу.

За бажанням взяти з собою шапочку Миколая.

Організатори заходу:

Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради; Uzhhorod Running Club – Ужгородський Біговий Клуб.

Приєднуйтеся, щоб зробити свій крок назустріч добрим справам!

ЗАПРОШУЄМО НА БЛАГОДІЙНУ ПЕРЕДРІЗДВЯНУ ВИСТАВКУ-ЯРМАРОК МЕДУ ТА ВИНА В УЖГОРОДІ

Усі зібрані кошти підуть на підтримку
закарпатських військових

6 – 8 грудня у Боздоському парку Ужгорода на вас чекають: вироби ручної роботи від талановитих майстрів, натуральний мед, сир, вино та інші смаколики.

Ця подія стане чудовою нагодою не лише зарядитися святковим настроєм, але й долучитися до підтримки закарпатських військових – усі зібрані кошти підуть на благодійність.

Ужгородська міська рада, Творчі Волонтери Ужгород та Рух підтримки закарпатських військових-Ужгород запрошують мешканців та гостей міста на виставку-ярмарок меду та вина!

УЖГОРОД ЗМІЦНЮЄ СПІВПРАЦЮ ІЗ БРНО

Чеське місто прихистило майже 50 тисяч українців

Про це домовилися під час робочої поїздки делегації Ужгородської міської ради на чолі з міським головою Богданом Андріївим до Чехії. Домовилися, зокрема, про продовження роботи над укладенням угоди про співпрацю між містами.

Після початку повномасштабної війни Чехія, зокрема міста-побратими Ужгорода Чеська Ліпа та Іглава, надавали велику допомогу українцям. Щодо Брно, то місто прихистило майже 50 тисяч українців.

Під час зустрічі йшлося про перспективи співпраці між Брно та Ужгородом, спільні та взаємовигідні проекти у сферах екології, медицини, освіти, можливості обміну досвідом та навчанні працівників тощо. Закарпатці відвідали транспортну компанію міста Брно

– Medláňky DPMB та ознайомилися із його роботою. Транспортний парк Брно налічує 750 трамваїв, тролейбусів та автобусів. Один із таких автобусів керівництво міста подарувало Ужгороду. Транспортний засіб використовують для потреб громади.

Також делегація з Ужгорода побувала на сміттєпереробному заводі, де чеські колеги поділилися досвідом поводження та переробки побутових відходів.

Щиро вдячні чеським партнерам за допомогу та підтримку.

УЖГОРОДСЬКИЙ БОКСЕР ПОСІВ ДРУГЕ МІСЦЕ НА ВСЕСВІТНІЙ ГІМНАЗІАДІ У БАХРЕЙНІ

Вперше за всю історію ужгородського боксу срібним призером Всесвітньої гімназії, що проходила у Бахрейні (Манама) став вихованець КЗ «ДЮСШ № 1 м. Ужгород» Ужгородської міської ради та Ужгородської федерації боксу, учень Ужгородського ліцею ім. Т.Г.Шевченка 7(11)-А класу Іван Ганич.

країн, серед яких лідери світового боксу: Казахстан, Бразилія, Азербайджан, Канада та інші. Конкуренція була надзвичайно жорсткою.

Як розповів Іван Ганич, це перші його змагання такого високого рівня. Відзначив, що передувала всьому серйозна підготовка, два навчально-тренувальні збори, на яких він важко та багато працював. За вихід у фінал гімназії ужгородець змагався із представником Азербайджану – сильним боксером, призером чемпіонату Європи. У фіналі протистояв спортсмену із Казахстану, і в дуже важкому бою поступився йому за очками. У цілому результатом задоволений і гімназіада залишила дійсно незабутні враження.

Боксом Іван Ганич займається кілька років, мотивували його до цього власним прикладом старшої брати, які займалися спортом.

Як додав тренер спортсмена Георгій Кушнарєнко, він досить швидко ви-

окремив Івана з-поміж інших вихованців. Адже той із самого початку вразив його своєю наполегливістю і цілеспрямованістю, заявив, що хоче боксувати на професійному рівні, показав характер – завжди залишався після тренувань і допрацьову-

роки, як за сприяння управління у справах культури, молоді та спорту міськради повноцінно працює відділення боксу у ДЮСШ, та й власне організація є відносно молодою – всього 10 років діяльності. У грудні у Хмельницькому відбудеться

корпус намагаються знаходити можливості, щоб все-таки підтримувати спорт, спортсменів та тренерів. Кожного року найкращі спортсмени отримують фінансове заохочення за результатами змагань, у яких вони беруть участь, одноразову грошову винагороду мають і тренери, крім того, 15 спортсменів протягом року отримують щомісячну стипендію», – відзначила начальниця Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернубук.

Начальниця Управління освіти Ужгородської міської ради Наталія Баранюк підкреслила, що про цілеспрямованість і наполегливість Івана Ганича свідчить і та його риса, що він є учнем Ужгородського ліцею ім. Т.Г.Шевченка – хлопець хотів навчатися саме тут. І учнем цього закладу він став лише 2 роки тому. Іван – гордість ліцею, ним пишаються його однокласники, його вчителі. Додала, що управління освіти спільно з управлінням у справах культури, молоді та спорту працюють над тим, щоб розробити ще й програму фінансової підтримки саме таких школярів, як Іван – які і добре навчаються, і показують високі результати у спорті.

Щиро вітаємо Івана! Пишаємося і бажаємо ще більших спортивних здобутків.

вав на годину довше за інших. Тому взяв його для занять в окрему сильну команду. Щодо гімназії, то, як відзначив тренер, він завжди налаштовує спортсмена на перемогу.

Керівник Ужгородської федерації дзюдо Степан Молнар відзначив, що це перше таке вагоме досягнення федерації: адже лише трохи більше, ніж 2

чемпіонат України, на який заявили до участі Івана Ганича і сподіваються на високий результат і на цих змаганнях.

«Ми надзвичайно пишаємося здобутками наших спортсменів. Попри війну та у зв'язку із цим обмежене фінансування, нема можливості підтримувати цю галузь так, як це необхідно. Але міська рада, депутатський

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ КОНКУРСНОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ОБРАННЯ ЧЛЕНІВ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ

при КНП «Ужгородська міська багатопрофільна клінічна лікарня» відбулося у міськраді

Нагадаємо, комісію створили рішенням виконавчого комітету Ужгородської міської ради від 25 листопада 2024 року № 623 відповідно до Постанови КМУ від 21.11.2023 № 1221 «Про наглядову раду закладу охорони здоров'я» зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.09.2024 № 1070.

Голосуванням обрали голову комісії – її очолив заступник міського голови Іван Завидняк, секретарем конкурсної комісії обрали заступницю начальника управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення Ужгородської міської ради Ірину Столяріву.

3 грудня під час засідання члени комісії ознайомилися із дорожньою картою

створення наглядових рад, етапами проведення конкурсу. Визначилися також із датою наступного засідання конкурсної комісії з розгляду документів кандидатів у незалежні члени наглядової ради, які надійдуть на електронну адресу управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення. Крім того, визначилися із кількісним складом членів наглядової ради, згідно з урядовою постановою, – 9 осіб.

Оголошення конкурсної комісії про конкурс на посади членів наглядової ради (серед представників громадськості) розміщено на офіційному вебсайті та сторінках Ужгородської міської ради у соцмережах. Після його оприлюднення кандидати у члени наглядової ради матимуть 10 календарних днів, щоб надіслати на електронну адресу, вказану в оголошенні, лист про бажання взяти участь у відборі разом із необхідними документами.

Захід об'єднав представників Міністерства цифрової трансформації України та інших центральних органів виконавчої влади, СДТО з 17 областей країни, кураторів регіональних мереж та керівників ЦНАПів, інших гостей.

«ДІЄВИЙ ЦНАП: ТОЧКА ДОСТУПУ ДО ДЕРЖАВНОГО СЕРВІСУ ТА ЦИФРОВОГО МАЙБУТНЬОГО»

Всеукраїнський дводенний форум пройшов на Хмельниччині

Ужгородську міську територіальну громаду представила заступниця директора департаменту забезпечення надання адміністративних послуг – керівниця ЦНАПу Жанна Павлув.

Крім обговорення стану та перспектив цифрового розвитку чинної мережі ЦНАПів, присутні взяли участь у воркшопах та спільних практичних заняттях, також учасники презентували успішні практики цифрової трансформації сервісних інституцій.

Зокрема, присутні детально ознайомилися із швейцарсько-українською програмою технічної допомоги «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади (EGAP)», яка передбачає запровадження

електронних послуг та автоматизацію ЦНАП для покращення доступності для громадян, особливо ветеранів та ветеранок.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ – ТЕПЕР У ВАШОМУ СМАРТФОНІ

Завантажуйте офіційний мобільний додаток Державної служби зайнятості та отримуйте доступ до ключових послуг у кілька кліків, інформує ужгородська філія Закарпатського обласного центру зайнятості.

ЩО ПРОПОНУЄ ДОДАТОК? Найбільша база вакансій: зручний пошук із фільтрами, зокрема за житлом або вакансіями для ветеранів. Електронна черга: швидкий запис на консультацію без черг. Електронний кабінет: керуйте заявками на працевлаштування. Навчання: подавайте заявки на курси підвищення кваліфікації. Інтерв'ю: плануйте зустрічі з роботодавцями у зручний час. Завантажуйте додаток вже зараз (для користувачів iOS та Android) – із новим додатком робота ближче, ніж здається! ПОШУК РОБОТИ ЩЕ НИКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ ПРОСТИМ.

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 14 пакетів із необхідними речами для дітей до 1 року;
  - 50 пакетів з продуктовими наборами;
  - 55 пакетів з гігієнічними наборами.
- Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 1150 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/ Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Закарпатською Реформатською церквою та іншими благодійниками.

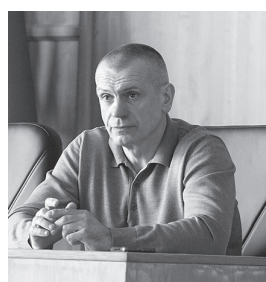
Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ** Свідоцтво про право власності на житло, видане 20.12.2000 р. Виконавчим комітетом Ужгородської міської ради на квартиру, що знаходиться за адресою: м. Ужгород, 8-го Березня, 26/18; яка належить на праві приватної, спільної, сумісної власності гр. Шелак Надії Миколаївні, матері Федоренко Сві Іштванівні, дочці Шелак Ніколетті Іванівні; Свідоцтво видано згідно рішення № 226 від 20 грудня 2000 р.; номер Витягу про реєстрацію права власності на нерухоме майно, виданий КП "Ужгородське міжрегіональне бюро технічної інвентаризації": 627067 від 25.05.2003 р.; реєстраційний номер: 1204536; номер запису: 19796 в книзі 86.

ГОЛОВНА МЕТА РОБІТ З ТЕХОБСЛУГОВУВАННЯ ВНУТРІШНЬОБУДИНКОВИХ СИСТЕМ ГАЗОПОСТАЧАННЯ –

Питання технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання багатоквартирних будинків та послуги із розподілу (доставки) газу обговорили днями на засіданні Ради голів ОСББ, ЖБК та БК в Ужгородській міській раді.

В.о. директора Закарпатської філії ТОВ «Газорозподільні мережі України» Володимир Зленко розповів, що роботи з технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання проводяться з квітня. Йдеться про мережі спільної власності: ті, які прокладені на фасадах та всередині (зокрема, у під'їздах) багатопверхівок.

приємства пояснив, йдеться не про щомісячну оплату, а разову оплату: тільки один раз на 3 роки або на 5 років.

Періодичність залежить від віку мереж: якщо будинок має менше 25 років, то технічне обслуговування (і, відповідно, оплата) проводиться один раз на 5 років. Якщо

випадків та забезпечити справну роботу мереж.

Окрім того, йшлося під час зустрічі й про те, як розраховується платіж за послугу з розподілу газу і що вона включає у себе низку робіт з обслуговування розподільних мереж. Зокрема, ремонт та заміну газопроводів (у тому числі й тих, що пролягають під землею), обладнання, повірку та заміну лічильників обліку газу, цілодобову роботу аварійно-диспетчерської служби 104 та багато

вати оплату за виконані роботи. Він вислухав усі конструктивні пропозиції голів правлінь ОСББ, зокрема про те, що їх необхідно інформувати про дату проведення обстеження мереж та проведення робіт, щоб у співвласників не виникло питань, коли і які були проведені роботи.

Також під час зустрічі обговорили багато питань, які турбували присутніх. Це і забезпечення доступу до мереж у під'їздах будинку, і якість послуг, про боржників за надані послуги та як з ними боротися. Йшлося і про необхідність забезпечення співвласниками, управителями, прочистки димо-, вентканалів. Говорили також про оплату за розподіл газу.

Природний газ – це паливо, тепло, комфорт у квартирах, приватних будинках. Разом з цим спо-

Стан мереж на сьогодні такий, що на деяких адресах фахівці виявляють по 10 – 15 витоків газу на будинок.

Сьогодні відповідальність за стан та обслуговування внутрішньобудинкових газових мереж лежить на співвласниках будинків або управителях (п. 3.2 та 3.3 розділу III ПБСГУ та III розділ, 5 глава, 3 пункт Кодексу ГРС). Детально ознайомитися із нормативно-правовими актами, що регулюють це питання, можна на сайті Ужгородської філії ТОВ «Газорозподільні мережі України», там же опублікований графік проведення технічного обслуговування багатоквартирних будинків та завантажені акти про проведення робіт.

Щодо оплати за надані послуги, то керівник під-

ж будинок збудований більше 25 років тому, то один раз на 3 роки. Оплачують же споживачі за цю послугу виключно після здійснених робіт.

Головна мета робіт з технічного обслуговування – ліквідувати наявні витоків та попередити ймовірність нових витоків, щоб уберегти мешканців від нещасних

інших робіт.

Володимир Зленко запросив голів правлінь ОСББ, ЖБК та БК, керівників управлінських компаній до співпраці. Наголосив, що співвласники багатоквартирних будинків повинні бути зацікавлені в забезпеченні безпечної експлуатації газових мереж будинку та своєчасно здійсню-

живачі послуг з газопостачання повинні забезпечувати дотримання Правил безпечної експлуатації систем газопостачання житлових і громадських будинків та своєчасно сплачувати за надані послуги з постачання газу, розподілу та технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання.

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

2 грудня Ужгород сьогодні попрощався із 50-річним захисником Ігорем Козелом.

Чин похорону відбувся на площі Народній. Віддати шану воїну прийшли рідні та близькі, міський голова Богдан Андрійов, військові, містяни. Ігор Юрійович Козел народився 23 березня 1974 року у селі Чертеж на Ужгородщині у багатодітній родині. Навчався у Чертезькій, а згодом у Худлівській школі.

Оскільки був найстаршим у сім'ї, рано почав працювати, щоб допомогти рідним. Робота на землі, ліс, а ще футбол були його захопленнями.

Разом із дружиною Наталією виховували трьох дітей – синів Наталії Максима та Володимира, які були для нього, як рідні (зараз вони захищають Батьківщину від російських окупантів), та спільну донечку Полінку, яку безмежно любив.

Загинув Ігор Козел 23 листопада 2024 року, залишаючись до кінця вірним військовій присязі.

Священники відслужили заупокійну літургію, після чого жалобна хода вирушила до Пагорба Слави, де захисника поховали з військовими почестями.

Вічна пам'ять і шана Герою!

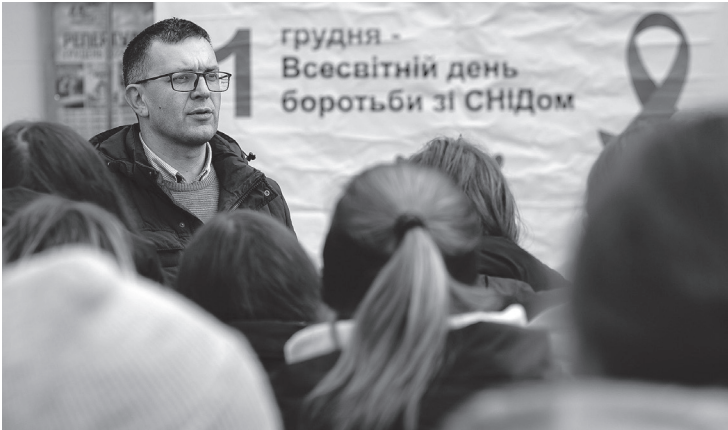
«МОЛОДЬ УЖГОРОДА ПРОТИ СНІДУ»

Соціальну акцію на початку тижня провели на площі Театральній Ужгородський міський центр соціальних служб Департамент соціальної політики Ужгородської міської ради спільно із обласним Центром протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Напередодні, 1 грудня, відзначався День боротьби зі СНІДом та День солідарності з ВІЛ-інфікованими людьми. Щороку у цей день світ об'єднується у боротьбі з ВІЛ/СНІДом, щоб нагадати: проблема ВІЛ залишається актуальною, а підтримка людей, які живуть із цим діагнозом, – важливою складовою суспільної солідарності.

Учасники акції поставили за мету вчергове привернути увагу до ситуації із поширенням ВІЛ на Закарпатті, закликали піклуватися про своє здоров'я, дотримуватися заходів профілактики, роздавали перехожим тематичні інформаційні листівки.

Після спільної молитви запалили свічки за померлими від цієї недуги, лампадками виклали стрічку, яка є символом боротьби зі СНІДом.

У ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРНОГО ДОГЛЯДУ УЖГОРОДСЬКОГО ТЕРЦЕНТРУ ДО ДНЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВІДБУВСЯ ЗАХІД, ЯКИЙ ОБ'ЄДНАВ МЕШКАНЦІВ ТА ГОСТЕЙ ЗАКЛАДУ

Зі словами підтримки до присутніх звернулася директорка Департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Марина Стасюк.

Для підопічних закладу підготували концерт за участі народного вокального ансамблю «Карпатські голоси» клубу – бібліотеки села Оноківці (художній керівник Олександр Карбованець).

Сьогодні у відділенні стаціонарного догляду Ужгородський міський територіальний центр проживає 41 особа, із них 10 внутрішньо переміщених осіб, зі встановленою групою інвалідності – 12.

Як зазначають у терцентрі, подібні заходи допомагають привернути увагу до проблем людей з інвалідністю та створення належних умов для їхнього життя.

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ВІДБУЛОСЯ В УЖГОРОДСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ

Однією з ключових стала презентація ініціативи ГО «Центр експертних рішень та адвокації» за сприяння Програми розвитку ООН (ПРООН)

в Україні та фінансової підтримки Уряду Франції – проєкт «Жіноче лідерство: відновлення та згуртованість громад». Програма, яка триватиме до березня 2025 року, охоплює Мукачівську, Ужгородську та Свалявську громади.

Проєкт має на меті посилити роль жінок у відновленні громад через:

- тренінги з лідерства, управління проєктами, ненасильницької комунікації;
- фінансування та менторську підтримку для соціальних ініціатив;
- участь в онлайн-челленджах та нетворкінг із активними жінками регіону.

Координаторка проєкту Дар'я Маркович наголосила, що активна участь жінок у громадському житті зміцнює громади та сприяє їхній згуртованості.

Також на засіданні ознайомилися із пропозиціями ініціатив від громадських організацій, які потенційно могли б отримати фінансування та підтримку у межах вищезгаданого проєкту.

Після обговорення підтримали проєктну пропозицію щодо покращення умов перебування у перинатальному центрі Ужгородської міської багатопрофільної клінічної лікарні для жінок зі статусом ВПО та місцевих мешканок, яку представила Наталія Криворучко, регіональна координаторка Міжнародної благодійної організації «Благодійний фонд "СОС Дитячі містечка».

Також під час засідання національна експертка програми бізнес-обмінів «Еразмус для підприємців-початківців» Ксенія Чумакова розповіла учасникам про європейську програму, яка відкриває нові можливості.

Основні переваги програми: стажування в країнах ЄС, яке дозволяє отримати практичний досвід ведення бізнесу у співпраці з успішними підприємцями; можливість міжнародного обміну знаннями та навичками для розвитку власної справи; підтримка у створенні та розширенні мережі професійних контактів на європейському рівні.

Програма націлена на розвиток бізнес-ідей та підтримку молодих підприємців у їхніх перших кроках.

Представники Координаційної ради висловили зацікавленість у можливості залучення ВПО до програми, що може стати важливим кроком до їхньої економічної інтеграції та самозайнятості.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кваліфікованими кадрами на вільні робочі місця:

- **підсобний робітник** – заробітна плата 18000 гривень – Укласти готову продукцію на палети або в коробки з встановленим стандартом. Перекладання полікарбонатних листів до 12 м завдовжки з лінії на піддони, пакувати продукцію відповідно до вимог замовника. Контроль роботи виробничої лінії. Торцювання готової продукції, пакування відходів. Виконання інших пов'язаних з упакуванням завдань.
- **прибиральник виробничих приміщень** – заробітна плата 18000 гривень – Прибирання цеху, миття посуду.
- **слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування** – заробітна плата 11600 гривень – Проведення технічного огляду, обслуговування та поточного ремонту для безаварійної експлуатації ГРМ.
- **монтер із захисту підземних трубопроводів від корозії** – заробітна плата 11600 гривень – Забезпечує безпечну та надійну експлуатацію засобів електротехнічного захисту.
- **бухгалтер** – заробітна плата 12000 гривень. Веде бухгалтерський облік. Складає та приймає первинні документи. Систематизує інформацію.
- **менеджер (управитель) з маркетингу** – заробітна плата 12000 гривень. – Проводить сегментування ринку за групами споживачів, параметрами продукції, основними конкурентами; здійснювати дослідження та оцінку потреб споживачів, складати короткострокові і довгострокові прогнози потреб і переваг споживачів; розробляти заходи щодо активізації попиту та стимулювання збуту, визначати бюджет на просування товарів на ринок; інформувати про майбутні споживацькі потреби та переваги щодо іміджу товарів.
- **інспектор з кадрів** – заробітна плата 8500 гривень. Веде облік особового складу підприємства згідно з уніфікованими формами первинної облікової документації. Оформлює прийом, переведення і звільнення працівників відповідно до законодавства про працю, положень, інструкцій, наказів керівника підприємства, вказівок керівництва відділу.
- **вихователь** – заробітна плата 10460 гривень. Вихователь групи продовженого дня (школа).

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств від 27 листопада по 3 грудня ПИШЛИ ІЗ ЖИТТЯ 14 УЖГОРОДЦІВ:

Нігрині Едіта Михайлівна 1951 р.н.
Вишневська Юлія Андріївна 1939 р.н.
Періг Ольга Олексіївна 1964 р.н.
Кучмаш Людмила Олександрівна 1958 р.н.
Онисько Оксана Оліанівна 1936 р.н.
Грб Надія Сергіївна 1938 р.н.
Єрьоменко Олександр Миколайович 1963 р.н.

Горват Йосип Йосипович 1942 р.н.
Заяць Михайло Михайлович 1950 р.н.
Адам Ірина Йосипівна 1953 р.н.
Козел Ігор Юрійович 1974 р.н.
Орос Стефан Йосипович 1953 р.н.
Готра Іван Юрійович 1981 р.н.
Грецько Юрій Васильович 1938 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського обласного центру зайнятості: м.Ужгород, вул. А. Новака, 45.
Контактні телефони: +380508005590,
+380442449486.

Уславлена 128-ма окрема гірсько-штурмова Закарпатська бригада має давню історію. Її частково зберігає музей бригади (за неуточненою інформацією він наразі перебуває в стані реорганізації) та колишні військовослужбовці підрозділу. Так, підполковник у відставці Володимир Гоменюк має цікаве захоплення – колекціонує військові шеврони. І значну частину його колекції складають шеврони саме 128 бригади, в якій колекціонер колись служив.

ІСТОРІЯ В ШЕВРОНАХ: ВОЛОДИМИР ГОМЕНЮК КОЛЕКЦІОНУЄ ШЕВРОНИ 128-ї БРИГАДИ

Пан Володимир розповідає, що 128 дивізія була в Україні однією з перших (а, можливо, й першою), в кого з'явилися свої шеврони. На них зобразили піхотний знак із емблемою, номер «128» і три герби: посередині тризуб, ліворуч – герб Закарпаття, а праворуч – герб Мукачеве з зображенням святого Мартина в старому виконанні. Герб Мукачеве використали через те, що саме там розташовувався штаб 128 дивізії. Цікаво, що перші шеврони були гумовими – в подальші роки таких більше не робили, перейшли на використання вишитих.

Загалом у колекції Володимира Гоменюка нині налічується близько 180-ти шевронів, пов'язаних з історією 128 дивізії (в подальшому – бригади). Підрозділ багато разів змінював назву, створював і розформовував полки й роти, тож і шеврони щоразу змінювалися. Пан Володимир розумів, що із часом усе це стане частиною історії, тож збирав шеврони усіх підрозділів. Наразі дуже шкодує, що не встиг попросити в подарунок одного – 8 окремої медичної роти, яка діяла дуже короткий період. Нині колекціонер має лише фотографію шеврона роти, однак вірить, що одного дня зможе додати до своєї колекції й оригінал.

Щодо історії бригади, то Володимир Гоменюк виводить її початок аж із 1922 року, коли в далекій від Закарпаття Центральній Азії Червона армія створила для боротьби з басмачами 1-шу Туркестанську стрілецьку дивізію. У 1929 вона стала гірсько-стрілецькою дивізією, а в 1936-му – 83-ю Туркестанською гірсько-стрілецькою дивізією. Номер «128» з'явився в підрозділі в 1943 році, однак і тоді це була ще 128-ма гвардійська гірсько-стрілецька Туркестанська дивізія. У 1944 році до назви додали слово «червонопрапорна» – це була нагорода за виконання завдань під час боїв за Керч. У 1985 році дивізія була на-

городжена другим орденом Червоного Прапора на честь 40-річчя Перемоги, тож стала двічі червонопрапорною, а ще раніше, у 1976 році, отримала назву «імені маршала Радянського Союзу А. А. Гречка». Андрій Гречко був міністром оборони СРСР, котрий помер у квітні 1976 року. Вже через місяць, у травні, його іменем назвали 128 гвардійську мотострілецьку Туркестанську Червонопрапорну дивізію.

У 1992 році, коли підрозділ склав присягу на вірність Україні, офіційно він звався 128 гвардійською мотострілецькою Туркестанською двічі Червонопрапорною дивізією імені маршала Радянського Союзу А. А. Гречка, хоча до Туркестану вже давно не мав жодного стосунку, базувався в Мукачеві та Ужгороді. На нових шевронах ця назва не використовували повністю. Поки тривала їхня розробка, дивізія вже змінила назву на 128 механізовану, але згодом «туркестанську» та «двічі червонопрапорну» все ж до назви повернули. Навіть у 2015 році підрозділ, хоч і був уже бригадою, а не дивізією, звався 128 гвардійською гірсько-піхотною Туркестансько-Закарпатською двічі орденів Червоного прапора бригадою. Лише в листопаді 2015 року бригада стала про-

з початку АТО. Наш колекціонер є військовослужбовцем старого загартування, тож йому не надто подобається, коли на формі є щось зайве.

«У наказі чітко сказано, що на одній руці у військовослужбовця має бути знак за родом війська, на іншій руці – знак підрозділу. На грудях – надпис «Збройні сили України», прізвище або позивний, а також зазначення групи крові. От і все. Однак я розумію, що нині військовим хочеться мотивації, хочеться трохи скрасити своє життя жартами – от вони й вигадують різне. Дійшло до того, що нині можна навіть замовити унікальний шеврон в одному екземплярі – і спеціалізовані фірми легко його виготовлять. Я називаю такі вироби не шевронами, а патчами», – розповідає колекціонер.

З-поміж усіх шевронів, які він зібрав, пан Володимир найулюбленішим вважає той найперший, який він сам щодня носив на службі багато років і з яким пов'язано багато приємних спогадів. Те, що у 1992 році 128 дивізія почала розробляти власні шеврони, він вважає чудовою ідеєю, яка надихнула інші підрозділи.

«Шеврони стали для багатьох частиною пам'яті, – каже колекціонер. – Чимало колишніх військовослужбовців зберігають свої шеврони, пишуться тим, що служили в своїх підрозділах. Багатьох підрозділів нині вже немає, але пам'ять про них зберігається зокрема і в наруканних знаках. І пам'ять ця дуже важлива для тих, хто служив».

Нині обидва сини Володимира Гоменюка теж стали на захист України, беруть участь у бойових діях. Тож їхній батько потроху додає до своєї колекції шеврони 110-ї окремої механізованої бригади імені генерал-хорунжого Марка Безручка і 26-ї артилерійської бригади імені генерал-хорунжого Романа Дашкевича – підрозділів, у яких служать молодші Гоменюки.

Крім того, пан Володимир зібрав майже всі основні знаки бригад, які зараз приймають участь у війні. Поповнює свою колекцію, купуючи шеврони на аукціонах, в магазинах, які продають військове спорядження, та на фірмах, які виготовляють різноманітні наруканні знаки. У війську колекціонер має багатьох друзів та колишніх підлеглих, котрі, знаючи про захоплення пана Володимира, регулярно поповнюють його колекцію подарунками з фронту.

Він мріє, що коли закінчиться війна і буде відновлено музей 128 бригади, частиною експозиції стане і його колекція шевронів. А ті знаки, які стосуються підрозділів його синів, він подарує своїм онукам – аби ті знали, де захищали свою Батьківщину їхні сміливі батьки.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

сто Закарпатською. Як бачимо, змін у підрозділі було багато – і це ми ще згадали далеко не всі, наприклад, був короткий час у 2013 році, коли номер бригади змінили на 34-й.

Відповідно до цих змін мінялися й шеврони, хоча загалом їхній дизайн тривалий час був більш-менш однаковий. Нині шеврон 128-мої окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади зображує літеру «Т», квітку едельвейса і дві перехрещені гуцульські бартки. До речі, пан Володимир каже, що багато хто не знає, що в цьому переліку означає літера «Т». Якщо ви теж, як і я, не знали, то ось вам розгадка від колекціонера: літера ця означає «Транскарпатія».

Однак є у колекції Володимира Гоменюка не лише офіційні шеврони, а й мотиваційні і жартівливі, які почали з'являтися у військових

Товариство з обмеженою відповідальністю «Петрол Контракт» інформує про намір отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

1. Повне найменування суб'єкта господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю «Петрол Контракт»;
Скорочене найменування суб'єкта господарювання: ТОВ «Петрол Контракт».

2. Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 44800308;

3. Місцезнаходження суб'єкта господарювання: 42023, Волинська обл., Луцький р-н, Луцька ТГ, м. Луцьк, вул. Назарія Яремчука, 1;
Контактний номер телефону: (066) 621-93-49;
Електронна пошта: volodymyr.tura@wog.ua;

4. Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика:
майданчик №1 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 89502, Закарпатська обл., Ужгородський район, Чопська територіальна громада, м. Чоп, автодорога Київ-Чоп (на Будапешт), 828км + 600м;
майданчик №2 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 89460, Закарпатська обл., Ужгородський район, Чопська територіальна громада, с. Соломоново, автодорога Київ-Чоп (на Будапешт), 828км + 600м;
майданчик №3 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 89000, Закарпатська обл., Ужгородський район, Великорецька територіальна громада, смт. Великий Березний, вул. Штефаніака, 124;
майданчик №4 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 88018, Закарпатська обл., Ужгородський район, Ужгородська територіальна громада, м. Ужгород, вул. Минайська, 16Б;
майданчик №5 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 88002, Закарпатська обл., Ужгородський район, Ужгородська територіальна громада, м. Ужгород, вул. О.Кучина, 15Б;
майданчик №6 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 88015, Закарпатська обл.,

Ужгородський район, Ужгородська територіальна громада, м. Ужгород, вул. М.Заньковецької, 48;
майданчик №7 – АЗС ТОВ «Петрол Контракт»: 89424, Закарпатська обл., Ужгородський район, Холмківська територіальна громада, с. Розівка, вул. Свободи, 49;

5. Мета отримання дозволу на викиди: Отримання дозволу на викиди для існуючого об'єкта;

6. Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля: Проходження процедури ОВД не є необхідним, оскільки об'єкти введені в експлуатацію до введення в дію Закону України «Про ОВД», що визначено ст. 17 цього закону в п 1 і 2. Також за період експлуатації об'єкти не зазнавали змін передбачених пунктом 22 частини другої та пунктом 14 частини третьої статті 3 Закону України «Про ОВД».

7. Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): ТОВ «Петрол Контракт» на вищезгаданих майданчиках здійснює приймання, зберігання та заправку автомобільного транспорту бензином, дизельним паливом, а на майданчиках №№1,2 ще і скрапленням вуглеводневим газом. (КВЕД: 47.30 – Роздрібна торгівля паливом). Для вироблення електроенергії при аварійних відключеннях електромережі – дизельгенератори. Джерелами утворення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є: на майданчику №1 – паливо роздавальні колонки (далі ПРК) Tokheim типу Quantum 500T-U бшт. (заправка дизпаливом, бензином), ПРК Zap-petro типу Petro-Primus LPG-1-V – 1шт, підземні резервуари зберігання палива – бшт (2шт – по 25м³, 4 шт. – по 50 м³), наземний резервуар зберігання СВГ (9,9м³), дизельгенератор FG Wilson P33E1, кухня; на майданчику №2 – ПРК Tokheim типу Quantum 500T-U бшт. (заправка дизпаливом, бензином), підземні резервуари зберігання палива – бшт (2шт – по 25м³, 4 шт. – по 50 м³), дизельгенератор FG Wilson P33E1, кухня;

на майданчику №3 – ПРК Zap-petro типу НОС-17-2-4 2шт. (заправка дизпаливом, бензином), підземні резервуари зберігання палива – 4шт по 25м³, дизельгенератор TMGYD – 34. на майданчику №4 – ПРК Zap-petro типу petro multi 4-8 – 2шт. (заправка дизпаливом, бензином), підземні резервуари зберігання палива – 5шт (7м³, 10м³, 10м³, 14м³, 19м³), дизельгенератор TMGYD – 34. на майданчику №5 – ПРК Zap-petro типу petro multi 4-8 – 2шт. (заправка дизпаливом, бензином), підземні резервуари зберігання палива – 4шт (2шт. по 10м³, 16м³, 17м³), дизельгенератор TMGYD – 34. на майданчику №7 – ПРК Tokheim типу Quantum 500T – 2шт. (заправка дизпаливом, бензином), підземні резервуари зберігання палива – 4шт по 25м³, дизельгенератор TMGYD – 34.

8. Відомості щодо видів та обсягів викидів:
по майданчику №1: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,100 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунку на вуглець) – 0,532 т/рік; акролеїн – 0,000053 т/рік; азоту діоксид – 0,065 т/рік; оксид вуглецю – 0,0026 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00015 т/рік; сірки діоксид – 0,0061 т/рік; метан – 0,00020 т/рік; діоксид вуглецю – 4,864 т/рік; оксид діазоту – 0,00016 т/рік; бутан – 0,0074 т/рік; пропан – 0,0049 т/рік; по майданчику №2: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,068 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунку на вуглець) – 0,283 т/рік; акролеїн – 0,000048 т/рік; азоту діоксид – 0,054 т/рік; оксид вуглецю – 0,0022 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00013 т/рік; сірки діоксид – 0,0051 т/рік; метан – 0,00016 т/рік; діоксид вуглецю – 4,054 т/рік; оксид діазоту – 0,00014 т/рік; по майданчику №3: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,033 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий,

в перерахунку на вуглець) – 1,548 т/рік; азоту діоксид – 0,051 т/рік; оксид вуглецю – 0,0020 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00012 т/рік; сірки діоксид – 0,0048 т/рік; метан – 0,00015 т/рік; діоксид вуглецю – 3,783 т/рік; оксид діазоту – 0,00013 т/рік; по майданчику №4: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,019 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунку на вуглець) – 1,093 т/рік; азоту діоксид – 0,043 т/рік; оксид вуглецю – 0,0017 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00010 т/рік; сірки діоксид – 0,0041 т/рік; метан – 0,00013 т/рік; діоксид вуглецю – 3,243 т/рік; оксид діазоту – 0,00011 т/рік; по майданчику №5: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,037 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунку на вуглець) – 1,210 т/рік; азоту діоксид – 0,051 т/рік; оксид вуглецю – 0,0020 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00012 т/рік; сірки діоксид – 0,0048 т/рік; метан – 0,00015 т/рік, діоксид вуглецю – 3,783 т/рік; оксид діазоту – 0,00013 т/рік. по майданчику №6: вуглеводні граничні C₁₂-C₁₉ – 0,019 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий, в перерахунку на вуглець) – 1,391 т/рік; азоту діоксид – 0,043 т/рік; оксид вуглецю – 0,0017 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,00010 т/рік; сірки діоксид – 0,0041 т/рік; метан – 0,00013 т/рік, діоксид вуглецю – 3,243 т/рік; оксид діазоту – 0,00011 т/рік.

9. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва, що виконані або/та які потребують виконання: За ступенем впливу

на забруднення атмосферного повітря всі об'єкти віднесені до 3 групи, і не мають виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування. Впровадження заходів щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва, що виконані або/та які потребують виконання не передбачено;

10. Перелік заходів щодо скорочення викидів: Не передбачено;

11. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: Не передбачено;

12. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: Для визначення рівня забруднення атмосферного повітря в районі розташування виробничих майданчиків ТОВ «Петрол Контракт» було проведено розрахунок розсіювання забруднюючих речовин від викидів стаціонарних джерел підприємства та заміри концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі на межі санітарно-захисної зони. Ні для одного з дозволених викидів не перевищуються граничнодопустимі рівні викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Інші викиди в атмосферу, що чинять суттєвий вплив відсутні. Викиди забруднюючих речовин не перевищують гігієнічних нормативів та відповідають вимогам чинного законодавства

13. Адреса обласної, Київської, Севастопольської міської держадміністрації, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди: Закарпатська обласна військова державна адміністрація за адресою: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, пл. Народна, 4, e-mail: admin@carpathia.gov.ua.

14. Строки подання зауважень та пропозицій: Пропозиції та рекомендації просимо надсилати протягом 30 днів з дня опублікування.

МОЛОДА ВЧЕНА З УЖГОРОДА – ЛАУРЕАТ ПРЕМІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДЛЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

У світі існує багато стереотипів, одним з яких є такий, що, мовляв, науку зробили чоловіки. Історія висвітлює причини цього, а також перешкоди, які повинні були долати жінки, щоб їхня робота сприймалася науковою спільнотою. Однак, світ на початку третього тисячоліття важко уявити без активної ролі жінок, без підключення їх потенціалу й таланту у всіх сферах життєдіяльності, надто – в науці. В умовах сучасності ідеальна формула успішної жінки – універсальне поєднання міцності характеру, витримки, цілеспрямованості, гострого розуму та безкінечного саморозвитку і водночас, жіночності, вишуканості, граційності, чарівності та мудрості. Саме такі риси характеру притаманні молодій вченій Вікторії Роман – кандидату фізико-математичних наук, старшому досліднику, завідувачу відділу Інституту електронної фізики Національної академії наук України. На своєму прикладі вона показала, що місце в науці і, навіть, у таких її складних областях як атомна фізика, для жінки є.

У 2024 році Вікторію за видатні досягнення, які сприяють подальшому розвитку науки, суспільному прогресу і утверджують високий авторитет вітчизняної науки у світі, відзначено на державному рівні. На підставі подання Комітету з Національної премії України

імені Бориса Патона Указом Президента України №782/2024 премію Президента України для молодих учених 2024 року присуджено Роман Вікторії Іванівні за цикл наукових праць «Спектроскопія збуджених станів атомів та іонів у плазмі на парі металів: механізми елементарних процесів». До речі, це вже друга висока державна нагорода лауреатом премії. У 2020 році вона стала лауреатом премії Верховної ради молодим вченим.

У своїй роботі авторка отримала ряд науково-обґрунтованих експериментально-теоретичних результатів, які є важливими для розуміння механізмів елементарних процесів при взаємодії електронів з атомними системами, а також резонансних і автоіонізаційних явищ, що супроводжують ці процеси. Практично всі результати, що представлені у циклі, отримані вперше у світовій практиці. Досліджені в роботі процеси є важливими як у фізиці плазми, так і в астрофізиці. Практичне значення одержаних результатів полягає в широкому застосуванні металів як основної або додаткової компоненти різноманітних плазмових середовищ, у тому числі оптичних стандартів частоти та лазерів ультрафіолетового діапазону.

Думаю, що на запитання «Чи важко жінці перебувати в

науці серед представників сильної статі і отримувати досягнення?», Вікторія, мама трьох чудових доньок, може однозначно відповісти: жінкам у науці завжди важче працювати, ніж чоловікам. Особливо, коли є сім'я. Тоді жінці необхідно знаходити баланс між наукою та особистим життям у ролі жінки, мами, дружини. Але володіючи такими рисами, як цілеспрямованість, наполегливість, любов до праці, самокритичність можна досягнути чималих висот і визнання. Бути як чудовим професіоналом, здатним створювати, керувати та перемагати, так і справлятися з домашніми справами, дарувати любов і увагу дітям, бути міцною опорою для чоловіка.

Колектив Інституту електронної фізики НАН України пишається досягненнями своєї молоді колеги – представниці наукової школи ужгородських фізиків, яка достойно продовжує славні традиції цієї школи. Адже, як писав Луї Пастер: «Наука немає батьківщини, але не буває вченого без батьківщини, і те значення, яке його праці можуть мати у світі, він повинен відносити до своєї батьківщини».

Тож щиро вітаємо Вікторію з визнанням її наукових досягнень та бажаємо нових творчих успіхів і перемог!

Ганна Гомоняй,
директор ІЕФ НАН України,
член-кореспондент НАН України

Жорстка буденність нинішньої російсько-української війни не в змозі зламати живе і творче. Література, музика, образотворче мистецтво в Україні продовжують своє тривання і приносять плоди. Так само й наука, яку вважають однією з базових основ повноцінного функціонування держави в сучасному постіндустріальному світі. Освоєння й усвідомлення новітніх досягнень фізики та похідних від неї технологічних здобутків є невідмінними атрибутами загальної людської культури. Відтак і знані Ужгородські наукові школи фізики та неорганічної хімії докладають зусиль, щоб гідно тримати власну марку, попри усі проблеми, неунікні сьогоденні труднощі та недоречності, що є присутніми у просторі нашого суспільного існування.

Навесні цього року Національний фонд досліджень України оголосив конкурс «Передова наука в Україні», наслідком якого були відібрані проекти для надання грантової підтримки на виконання передових фундаментальних досліджень з метою розв'язання актуальних наукових проблем силами провідних і молодих українських вчених. В основі відбору проектів – підтримка конкурентоспроможності України у науковому світі, потреба подальшого долучення національного дослідницького простору до обширу світових наукових надбань. Це тим більш важливо, що в наш непевний час, як вважають, у світ заходить четверта промислова революція з її неочікуваними та революційними технологіями, постане нове технічне та інноваційне підприємництво. З нанотехнологією, з невидимими для людського ока мікрочіпами, чутливими сенсорами і мікророботами людству прийдеться мати діло в найближчому майбутньому. Це вимагатиме від креативних та успішних спеціалістів

набуття особливих знань, глибше розуміння доволі тонких і складних процесів.

Загалом на конкурс «Передова наука в Україні» було подано 256 заявок, з яких у липні 2024 року 62 проектів успішно пройшли наукову та науково-технічну експертизу за участі кваліфікованих вітчизняних і міжнародних експертів. В застосованій формі відбору дотримано принцип незалежності, про що свідчать проведені 564 експертизи поданих проектів, та дійсної змагальності, що напевне важливо за існуючих умов хронічного недофінансування наукових розробок, коли на науку в країні спрямовують 0,17% ВВП, а відведених коштів не вистачає навіть для банального виживання.

До числа переможців згаданого конкурсу увійшов проєкт 2023.03/0013 «Фізико-хімічні аспекти формування низьковимірних структур у системі Ag-As-Sb-S для функціональної електроніки», для виконання якого створена була група з ужгородських науковців від Інституту електронної фізики НАН України та хімічного і фізичного факультету УжНУ. Науковий керівник проєкту – доктор фізико-математичних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, завідувач відділу матеріалів функціональної електроніки ІЕФ НАН України Гомоняй Олександр Васильович.

Проєкт розрахований на два з половиною роки і фінансується поетапно. Сама по собі тематика проєкту нині доволі популярна серед дослідників. Їх зусилля загалом спрямовані на створення елементної бази для потреб мікро- та наноелектроніки. Одним із шляхів реалізації поставлених завдань є вивчення нових властивостей уже відомих матеріалів, насамперед таких, які проявлятимуться з переходом до наномасштабних розмірів, тобто дослідження ефектів, пов'язаних з розмірним квантуванням при зростаючій ролі поверхні співвідносно до

властивостей об'єму. Створення композитів, в яких співприсутні нанокристалічні та аморфні фази, здатне забезпечити нетривіальні фізичні характеристики в поєднанні напівпровідникових, сегнетоелектричних, суперіонних властивостей. Складні наноматеріали з використанням халькогенідів здатні вдало поєднують напівпровідникові та інші нелінійні властивості, позаяк пов'язані зі здатністю зберігати сегнетоелектричне впорядкування навіть за умови зменшення їх розмірів аж до кількох нанометрів, тож мають перспективу при створенні елементів сегнетоелектричної пам'яті, зокрема, з використанням сегнетокераміки різноманітного призначення, нелінійних діелектриків, піро-, п'єзо- та фотоелектричних датчиків. Згаданий проєкт передбачає дослідження матеріалів з вмістом благородних матеріалів, зокрема, срібла, придатних для створення високоефективних електрохімічних систем з метою ефективного акумулювання та перетворення енергії, що особливо актуально в умовах подальшої мініатюризації приладів, зростання ролі пристроїв з автономними мікроджерелами електроживлення. Поміж перспективних аморфних і кристалічних композитних матеріалів на основі халькогенідів, в яких можуть бути вдало поєднані напівпровідникові та сегнетоелектричні властивості, інтерес виконавців проєкту привернули до себе матеріали родини Ag-As-Sb-S.

Стекла системи As-Sb-S з впровадженням до їх структури сріблом приваблює для дослідників затверджене проєкту завдяки домінуванню в них іонного типу провідності, ефективній дифузії атомів Ag, тоді як залежне від полярності електричне переміщення з ефектом пам'яті дозволяє створювати на їх основі енергонезалежні пристрої. Значний рівень поляризованості атомів халькогену, їх помітна рухливість та фотодифузійна мобільність в якості заряджених іонів якраз у

поєднанні з легуючими елементами на зразок Ag чи Cu віднесли ці матеріали до числа цікавих об'єктів фундаментальних досліджень через перспективу застосування у галузі твердотільної іоніки. Впровадження срібла в композитні середовища кардинально змінює їх фізичні та хімічні властивості, приває на рухливість носіїв заряду, величину і тип електричної провідності, оптичні та термоелектричні властивості, фоточутливість тощо.

Результатом виконання проєкту повинна стати розробка фізико-хімічних основ одержання нових функціональних матеріалів у системі Ag-As-Sb-S – з різним ступенем легування сріблом матриці аморфних халькогенідів на основі As₂S₃ та Sb₂S₃, наслідком чого передбачено створення гетерофазних композитів з нанокристалічними вклюдженнями, в числі яких можуть бути потрібні та четвірні кристали пруститу Ag₃As₂S₃, піраргіриту Ag₃Sb₂S₃, їх твердих розчинів Ag₃As_{1-x}Sb_xS₃. Прогнозується, що отримані матеріали зможуть бути наділені напівпровідниковими та сегнетоелектричними властивостями, водночас вирізнятимуться високою фоточутливістю та іонною провідністю. Результати експериментальних досліджень, як очікують виконавці, є важливими для розуміння природи проявлених ефектів. Цьому ж сприятимуть теоретичні розрахунки структури, електронних та коливних спектрів досліджуваних об'єктів.

Здобуті нові знання за результатами досліджень фотоструктурних та фотохімічних ефектів при дії лазерного випромінювання різної потужності та довжини хвилі напевно дозволять вдосконалити відомі методи отримання складних срібловмісних нанокристалів у аморфній напівпровідниковій халькогенідній матриці. Синтезовані в такому разі монокристали Ag₃As_{1-x}Sb_xS₃ здатні стати альтернативою існуючим природним висококачественним монокристалом, відтак забезпечити

серійне виробництво робочих елементів пристроїв функціональної електроніки для інфрачервоного діапазону та фотовольтаїки.

Заплановане в проєкті фундаментальне наукове дослідження сприятиме вирішенню важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного та людського потенціалу України. Загалом він спрямований на забезпечення конкурентоспроможності країни у сучасному світі та слугуватиме сталому розвитку нашого суспільства.

Виконавцями проєкту став колектив дослідників, що вже проявив себе як неформальне об'єднання фахівців, яких раніше поєднали спільні наукові інтереси та наукові публікації, а гуртом вони набули доволі широкого як групового так і індивідуального досвіду при виконанні низки міжнародних та національних науково-дослідних проєктів і грантів.

Важливо відзначити соціальну та економічну спрямованість виконаного проєкту, в якому закладена можливість вдалого практичного використання наукового й інженерно-технічного потенціалу відділу матеріалів функціональної електроніки Інституту електронної фізики НАН України та Ужгородського національного університету, поєднана зі створенням та збереженням робочих місць з повною зайнятістю працівників, для розробки сучасних конкурентних технологій. Результатом стануть нові отримані матеріали, здатні бути використані в якості робочих елементів пристроїв функціональної електроніки, що їх згодом запропонують для впровадження на підприємствах електронної промисловості й оптичного приладобудування.

Кандидат фізико-математичних наук Володимир Кришеник
Від редакції: проф. Гомоняй О.В. – лауреат "Почесної відзнаки Ужгородської міської ради" в номінації "Розвиток науки, техніки і технологій, інноваційна діяльність" (2012 р.)

НОВІ МОЖЛИВОСТІ Й ОЧІКУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СПІВПРАЦІ УЖГОРОДСЬКИХ НАУКОВЦІВ

Днями Ужгородська музична школа № 1 відзначати-ме 80-річчя заснування. Тож саме час згадати забуте ім'я першої директорки школи, яка так і не встигла стати до роботи на керівній посаді. Нині ім'я Віри Ромішовської в Ужгороді знають хіба лише музиканти старшого покоління. А от до Другої світової війни воно фактично не сходило зі сторінок місцевих газет, адже знаменита скрипалька і співачка з Тифлісу була першою в місті жінкою, котра наважилася відкрити тут власну музичну школу, керувала нею 15 років, виховавши велику кількість талановитих музикантів.

Віра Карлівна Ромішовська приїхала до Ужгорода вже розлученою, дітей ніколи не мала, тому нині пам'ять про неї зберігають хіба учні та молодші колеги, котрі продовжили її справу з розбудови в місті музичної школи та музичного училища. Буквально по крихтах збирали інформацію про Віру Ромішовську історик-краєзнавець Людмила Сахарова та викладачка музичного коледжу імені Д. Задора, музикознавиця Віра Мадяр-Новак. Саме їхні дослідження стали основою для цієї статті.

У життєписі Віри Ромішовської залишається ще дуже багато білих плям. Вона народилася 1890 року в Штутгарті, потім проживала з батьками в Тифлісі (стара назва столиці Грузії Тбілісі). Її батько був військовослужбовцем із високим званням, тож Віра виросла у достатку, змалечку займалася музикою, захоплювалася поезією, живописом, літературою, непогано розумілася на архітектурі. Закінчила спершу школу святої Ніни в Тифлісі, після якої навчалася у Тифліському музичному училищі, яке на той час вважалося одним із найкращих музичних навчальних закладів Російської імперії. Викладачі бачили в ній майбутню знаменитість, а один із них – чеський скрипаль і диригент Вацлав Таліх – умовляв Віриних батьків відправити дівчину на навчання до Празької консерваторії.

Одній їхати так далеко від дому батьки Вірі не дозволяли. Тому, порадившись із друзями Багатуровими, вирішили, що до Праги Віра поїде зі своєю кращою подругою – донькою багатого тифліського торговця тютюном Єлизаветою Багатуровою. Дівчата разом навчалися у школі св. Ніни та музичному училищі, от тільки Віра грала на скрипці, а Єлизавета – на фортепіано. У 1907-му році подруги приїхали до Праги і вступили, кожна за своєю спеціальністю, одразу на третій курс Празької консерваторії. Мовного бар'єру в ті часи в Празі у Віри не виникало, адже вона досконало володіла німецькою та французькою мовами.

У 1909 році подруги переїхали до Відня, вступили до Королівської та Кайзерівської Академії музики та виконавського мистецтва. Там Віра навчалася у відомого чеського скрипаля Отокара Шевича, разом з Єлизаветою вони грали в камерному ансамблі. Далі Віра вступила до Віденської консерваторії, де займалася у кращих скрипалів, музикантів зі світовими іменами. На той час її визнавали однією з найперспективніших молодих скрипальок Австро-Угорщини. Однак у 1914 році Віра та Єлизавета повернулися з навчання до Тифлісу (можливо, це було пов'язано з початком Першої світової війни). Єлизавета вийшла заміж і швидко поїхала геть, а Віра залишилася. Доля звела подруг

через багато років вже в Ужгороді, куди у 1919-му Ліза приїхала з чоловіком Леонідом Гошовським. Але спершу Віра всю Першу світову війну прожила в Тифлісі, де навчалася співу у знаменитого російського оперного співака Болеслава Корсова, спеціально для цього вступивши до чергової консерваторії – цього разу Тифліської. Корсов багато працював з Ромішовською, вважаючи цю молоду жінку за милозвучну камерне сопрано і величезну працелюбність своєю найкращою ученицею. Він навіть запросив її взяти участь у своєму турне півднем Росії.

Перед відомими подіями 1917 року Віра Ромішовська вийшла заміж. Її обранцем, за даними Людмили Сахарової та Віри Мадяр-Новак, був власник хімічних заводів у Баку, німець Олександр Тідельман (за іншими даними, Тідеман). Тікаючи від революції, пара змушена була виїхати до Німеччини, де проживали батьки Олександра. Однак сімейне життя у них не склалося. За даними, отриманими від невістки Єлизавети Багатурової, чоловік покинув Віру через її єврейське коріння, яке нібито могло завадити йому зробити військову кар'єру.

За іншими же даними, отриманими від сусідів Віри Ромішовської в Ужгороді – родини Броді, з котрими вона спілкувалася в останні роки свого життя, чоловік був начебто росіянином, військовим-білогвардійцем, і не покинув її, а трагічно загинув, упавши з коня. Подруга Віра Карлівна розповідала, що він був справжнім велетнем, на сніданок з'їдав яєчню з 20 яєць. Яка би з цих версій завершення подружнього життя Віри Ромішовської не була правильною, фактом залишається те, що у 1920-х роках вона залишилася в Європі сама. Жила спершу в Берліні, потім знову у Празі, працювала в інструментальному ансамблі, організувала дуже успішні струнні квартали, з яким гастролювала по всій Європі. Перше знайомство з Ужгородом у Віри відбулося якраз з мистецької нагоди, хоча невідомо, чи заїхала би сюди відома скрипалька, якби тут не жила її давня подруга Єлизавета. Віра виступала в Ужгороді у 1921 та 1922 роках, а в газеті за 1923 рік є інформація про те, що до міста знову прибула відома концертна співачка, вільна художниця Віра Карлівна Ромішовська, котра планує на початку безрезня дати спільний концерт з московською камерною співачкою Германовою, котра приїде з Берліна. Чому раптом Віра Ромішовська почала гастролювати як співачка, а не скрипалька? Дослідниці історії її життя Людмила Сахарова та Віра Мадяр-Новак дізналися, що під час гастролей на самому початку 1920-х музикантка отримала травму руки, яка призвела до паралічу вказівного пальця лівої. Фактично це означало кінець її кар'єри, як скрипальки. Але в неї був ще чудовий голос, який дозволяв успішно працювати у Празі.

У 1924 році Віра Карлівна вирішила переїхати до Ужгорода. Що стало причиною такого рішення – до кінця невідомо. Можливо, вона просто погодилася на габоричні вмовляння Єлизавети Гошовської (Багатурової), котра хотіла бачити

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ІСТОРІЯ СКРИПАЛЬКИ ВІРИ РОМІШОВСЬКОЇ

подругу біля себе, а, можливо, для переїзду були інші причини. У нашому місті Віра, звісно, не мала тих можливостей, які були у неї в Празі, Відні чи Берліні, тут вона мусила починати все з чистого аркуша. На перших порах вона оселилася в будинку, який винаймала у греко-католицької єпархії Гошовські. Цей будинок розташований у кінці вулиці Капітульної, просто біля рову ужгородського замку.

В Ужгороді Віра Ромішовська мріяла відкрити власну музичну школу, але Міністерство шкільництва та народної освіти Чехословаччини відмовило їй у цьому проханні. Тоді обдарована музикантка почала пробувати себе в інших сферах: працювала телефоністкою, займалася рукоділлям, навіть зробила невдалу спробу відкрити власний косметичний салон. Між тим продовжувала виступати як співачка, а ще відкрила вдома у друзів Гошовських вокальні курси.

Займатися вокалом до Віри Ромішовської приїздили з усіх кутків краю. Протягом п'яти років вона зуміла зарекомендувати себе як прекрасний педагог, тому в 1929 році повторна спроба подати заявку до Міністерства народної освіти таки була успішною. В оголошенні про набір учнів до нової музичної школи Віри Ромішовської зазначалося, що при навчальному закладі працюватимуть класи роаялю, скрипки, віолончелі, співу, а ще будуть обов'язкові заняття з теорії музики.

Школа Ромішовської швидко стала популярною, хоча в місті на той час працювали й інші заклади такого типу. Відвідували її як хлопці, так і дівчата різного віку і різних національностей. Раз на рік школа давала звітний концерт для батьків та міської інтелігенції.

Проходили ці концерти у великій залі жупанату і завжди з великим успіхом. Про один із таких у 1933-му році тодішній керівник хору "Боян" і пізніший засновник Закарпатського народного хору Петро Милославський писав: "Різноманітні номери програми показали численним слухачам, яку велику культурно-музичну роботу виконав викладацький склад школи. В.К. Ромішовська, стоячи за диригентським пультом, вміло та успішно впоралася зі своїм різновіковим оркестром. Симфонія була проведена стрункою, в хороших чітких темпах і викликала гарячі аплодисменти всього залу".

У 1937-му, окрім викладання у власній музичній школі, Віра Карлівна стає ще й викладачкою співу в ужгородській гімназії, де створила чудовий хор. Загострення політичної ситуації в краї ніяк не вплинуло на роботу Ромішовської. Хоч її численні друзі, в тому числі сім'я давньої подруги Єлизавети Гошовської, почали разом із чеськими чиновниками виїжджати з Ужгорода, Віра Карлівна вирішила не покидати свою школу та учнів. Певний час після утвердження в Ужгороді угорської влади вона роботи не мала, адже чехословацький дозвіл на діяльність музичної школи вже не діяв, та й гімназія стала угорською королівською. У цей період їй неабияк допоміг молодий Децидерій Задор, котрий рекомендував повернути педагога у гімназію. Незабаром Віра Карлівна отримала й дозвіл на продовження діяльності музичної школи, тож у її житті все ніби знову налагодилось.

Аж тут завершилася Друга світова війна, в краї знову змінилася влада – і в житті Віри Ромішов-

ської знову настали великі зміни. Є дані, що це саме вона запропонувала тодішній місцевій владі створити в Ужгороді державну музичну школу і назвати її іменем композитора Петра Чайковського. Її навіть призначили першим директором цієї школи, яка мала розширити доступ до вивчення музики для всіх талановитих дітей з усіх прошарків населення (раніше ж бо доступ до уроків музики мали лише діти відносно заможних городян).

Однак можна сказати, що директоркою музичної школи імені П. Чайковського Віра Ромішовська й не була, бо всього через місяць після призначення її зняли з посади – нібито за рішенням спеціальної комісії, котра виявила, що Ромішовська співпрацювала "із чехословацьким буржуазним режимом і угорською окупаційною владою". Таким чином на офіційному відкритті школи 20 березня 1945 року в якості директора виступав Децидерій Задор, котрого й прийнято вважати першим директором школи, а в подальшому і музичного училища, названого його ж ім'ям.

Віру Карлівну залишили в школі та музичному училищі, де вона очолювала кілька відділів, а у 1947-му її призначили на посаду завуча. Фактично вона працювала у цих музичних навчальних закладах аж до своєї смерті у 1949 році, поспішаючи передати викладачам і учням все те, чого її навчали у найкращих вищих музичних навчальних закладах Європи.

Низенька, з коротко підстриженим сивим густим волоссям, ця жінка на схилі літ ходила до роботи, спираючись на гарну паличку зі срібною ручкою. Додому завжди поспішала, адже там її чекала улюблена маленька собачка Дуся. Дуся була білим шпіцом, дуже злим і непривільним. Собака визнавала й любила лише Віру Карлівну, та ж її просто обожнювала. Так і жили вони разом в од-

Hudební škola

při O. S. U.,
jez byla povolena výnosem min. škol. a nár. osv.
čís. 1688565, 20. XII. 1929.

Vyučovací předměty:
klavír, housle, zpěv, cello a teorie hudby, jako povinný předmět.

Zápis žáků

Музыкальная школа при П. Р. У.

В. К. РОМИШОВСКОЙ
(оночашей консерватории)
Открыта с разрешения мин. нар. просв. посп. Н-ром. 1688565, 20. XII.

Классы: роаяль, скрипка, п'яніе, віолончель і обов'язательный предмет теорія музики.

VĚRY ROMIŠOVSKÉ

(absolventka konservatoře).

ROMISOVSZKA VERA

(konzerntartortimot végzett)

ZENEISKOLÁJA

az U.K.E. mellett.
mely az isk. és nárp. min. 1688565. sz. 1929 évi XII. hó 20. kell. határozatával lett megengedve.

Tanfogyak: ének, zongora, hegedű és cello. (Zeneteoria, mint kötelező tanfogy minden tanuló részére).

ній кімнатці будинку, від якого, до слова, й пішла назва всієї вулиці І.Ольбрахта. Річ у тім, що до війни будинок належав сім'ї Володимира Устияновича – внука відомого українського поета Миколи Устияновича, з яким Ромішовська зналася ще з Відня. Саме в цьому будинку зупинявся Іван Ольбрахт уперше, як приїхав до Ужгорода у 1931 році. Саме звідси він поїхав з Устияновичем у скаутський табір в Дубриничах, де перебувала дружина Володимира Анна Устиянович з дітьми. І саме у таборі Ольбрахту розповіли історію про Миколу Шугая, з якої він вирішив написати свій найвідоміший пригодницький роман. Але це вже тема зовсім іншого дослідження.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

ГОРОСКОП

ОВЕН

Протипоказані перевантаження – як фізичні, так і моральні. Тиждень налаштовує на конфлікти і може дезорієнтувати своєю непередбачуваністю. Будьте обережними, бо не виключені втрати і витрати.

ТЕЛЕЦЬ

Якщо ситуація на роботі нестабільна, саме тепер у вас з'явиться можливість її виправити. Зміна іміджу сприятиме кар'єрному просуванню.

БЛИЗНЯТА

Посиляться уява і творчі здібності, що приведе до виникнення новаторських ідей. Відчуєте потужну дію реалізму, що допоможе вам міцніше стати на ноги.

РАК

Легко розстанетеся з усім застарілим та непотрібним. Через це не виключені сварки з близькими чи друзями. Не забувайте про обережність і компроміс.

ЛЕВ

Поставтеся з належною серйозністю до справ, пов'язаних із кар'єрою. Не довіряйте компліментам і обіцянкам. У вихідні постарайтеся добре відпочити.

ДІВА

З'явиться шанс на самореалізацію – оточення гідно вас оцінить. Положення зірок підсилить вашу привабливість і збільшить зацікавленість протилежної статі вашою персоною. Якщо ви ще самотні, – любов нарешті постукає у ваші двері.

ТЕРЕЗИ

Тиждень буде спокійним, без потрясінь. Ваш теперішній консерватизм дозволить позбутися матеріальних проблем. Це додасть сил для швидкої реалізації запланованого.

СКОРПІОН

Доходи будуть нестабільними. Багато енергії піде на розв'язання важливих побутових і серйозних сімейних фінансових проблем. Намагайтесь утриматися від важливих рішень, особливо з далекосяжними наслідками.

СТРІЛЕць

Період виявиться набагато успішнішим і стабільнішим щодо фінансів, ніж попередні тижні. Потрібно приділити більше уваги здоров'ю.

КОЗОРІГ

Опинитесь в центрі подій. Залежність від роботи бентежитиме вас, але це компенсується чималими грошовими надходженнями, що зміцнить сімейний бюджет.

ВОДОЛІЙ

Розв'язання всіх проблем буде під силу. Емоційне напруження може спричинити загострення стосунків. Не дратуйтеся через дрібниці у взаєминах із колегами і, тим більше, не ображайтеся на близьких.

РИБИ

Шукайте новий підхід до своїх проблем, прислухайтесь до мудрих порад близьких і досвідчених людей. Станете лідером – як серед колег, так і вдома.

АНЕКДОТИ

Жінка не має рації доти, доки не заплаче.

Сьогодні я навіть встав раніше, аби запізнитися на роботу без поспіху.

– Чому ти зі мною вже майже день не розмовляєш?

– Вчора я ввечері подумала, що ти мені зраджуєш... І ти чхнув у цей момент.

Погано оплачувана праця перетворює людину на мавпу.

Дружина сказала, що купила чудову мереживну білизну спеціально для мене. А потім чомусь образилася, коли я її вдягнув.

Після співбесіди:
– До себе на роботу ми вас за жодних умов не візьмемо. Але платитимемо потрійний оклад, якщо влаштуєтесь до наших конкурентів.

Чоловік не робить 50% із того, що обіцяв, жінка робить 50% із того, що обіцяла не робити.

Добре, що ми є одне в одного.

Невістка – це невдячна, нерозумна, безрука і лінива родичка святої жінки.

Приходить абсолютно п'яний мужик в нічну абцшку, підходить до прилавка, дістає з кишені два презервативи, кладе на прилавок і питає у продавчині:

– Я у вас це брав?
– Так, годину тому...

Чоловік (секунд п'ять напружено подумавши):
– А навіщо?

В принципі, не можна називати людину ледарем, якщо вона дуже старається, ну прямо зі шкіри геть лізе, аби нічого не робити.

– О боже, у мене відійшли води!
– Шановний сантехніку, чи не могли б ви менш емоційно лагодити раковину?

ЯК ПРИГОТУВАТИ НАТУРАЛЬНИЙ ТА КОРИСНИЙ ЗАСІБ ПРОТИ ГРИПУ

З настанням холодів, коли чхання та кашель стають звичним фоном у транспорті, на роботі та вдома, важливо подбати про свій імунітет. Замість аптечних засобів спробуйте натуральний сироп – домашній антигрип, багатий на корисні компоненти, які допоможуть підтримати здоров'я.

Сьогодні розповімо про простий у приготуванні засіб, який можна зберігати у холодильнику. Його інгредієнти багаті на вітаміни та корисні речовини, які допомагають боротися із застудами та вірусами.

Чому цей сироп працює

Мед – природний антиоксидант і антисептик, який знімає запалення та пом'якшує горло.

Імбир – стимулює імунну систему, має протизапальні та антибактеріальні властивості.

Куркума – природний імуномодулятор, багатий на куркумін, що сприяє боротьбі з вірусами.

Лимон – джерело вітаміну С, який зміцнює захисні сили організму.

Часник – природний антибіотик, який допомагає боротися з бактеріями та вірусами.

Перець – посилює дію куркуми та сприяє кращому засвоєнню її корисних речовин.

Інгредієнти

- Натуральний мед 175 г
- Кип'ячена вода 100–150 мл
- Корінь імбиру 1,5 см
- Куркума 1/2 ч. л
- Сік двох лимонів
- Часник 3–4 зубчики
- Мелений перець

Приготування

Підготуйте банку, в якій буде настоюватися сироп. Ретельно помийте її та обшпарте окропом для стерилізації.

Імбир очистіть і натріть на дрібній тертці. Часник подрібніть або пропустіть через прес.

У глибокій посудині змішайте мед, теплу кип'ячену воду, натертій імбир, куркуму та шплку меленого перцю. Добре перемішайте до повного розчинення меду.

Вичавіть сік двох лимонів і додайте його до медової суміші. Далі покладіть подрібнений часник. Знову все перемішайте.

Перелийте суміш у підго-

товлену банку, закрийте кришкою та залиште у холодильнику настоюватися протягом 2 днів.

Як вживати засіб

Використовуйте його як сироп. Приймайте його по 1–2 чайні ложки вранці натще чи протягом дня перед їжею. Не додавайте сироп у гарячий чай, щоб зберегти всі корисні властивості.

Переваги

Натуральний склад, без консервантів, барвників та штучних добавок. Завдяки поєднанню цілющих компонентів засіб допомагає зміцнити імунітет і швидко відновити сили.

Готовий сироп можна зберігати у холодильнику кілька тижнів.

Піклуйтесь про власне здоров'я за допомогою цього корисного сиропу і будьте готові до будь-яких сезонних викликів. Перед вживанням цього засобу обов'язково проконсультуйтеся з лікарем.

ЯК ХАРЧУВАТИСЯ ВЗИМКУ, АБИ НЕ ХВОРИТИ

Перед сезоном застуд важливо зміцнити імунітет, і збалансоване харчування, багате на корисні речовини, є одним із найкращих способів підтримати здоров'я.

У зимовий період організм стає більш уразливим до вірусів та інфекцій, тому важливо піклуватися про його підтримку. Харчування відіграє ключову роль у зміцненні імунітету. Вживання корисних продуктів допоможе вам зберігати здоров'я та енергію протягом усього сезону.

Раціон, який включає добре збалансовані продукти, багаті на вітаміни, мінерали та антиоксиданти, підтримує імунну систему в оптимальному стані. Завдання не полягає в тому, щоб "посилити" імунітет, а в тому, щоб забезпечити організм усіма необхідними поживними речовинами для підтримання здоров'я та зменшення ризику хвороб. Такі нутрієнти сприяють зміцненню імунного захисту, знижують запальні процеси й формують міцний фундамент для гарного самопочуття.

Основні продукти для підтримки імунітету

ЦИТРУСОВІ: Містять високий рівень вітаміну С, який сприяє утворенню імунних клітин і захищає їх від окисного стресу. Також у складі цитрусових є флавоноїди – антиоксиданти, що борються з пошкодженням клітин.

ЙОГУРТ: Завдяки пробіотикам підтримує здоров'я кишківника, який є основним місцем розташування імунних клітин. Для найкращого ефекту обирайте натуральні йогурти з "живими і активними культурами".

ЧАСНИК: Має протимікробні й протизапальні властивості завдяки вмісту аліцину та сірковмісних сполук, які сприяють імунітету й природній детоксикації організму.

БАТАТ (солодка картопля): Джерело бета-каротину, попередника вітаміну А, який важливий для здоров'я шкіри й тканин, що виконують бар'єрну функцію проти інфекцій.

ЛИСТОВА ЗЕЛЕНЬ: Містить вітаміни А, С, Е, а також фолієву кислоту, яка допомагає у виробництві клітин і захисті організму. Антиоксиданти в зелені зменшують окисний стрес.

МИГДАЛЬ: Багатий на вітамін Е, який захищає клітини від ушкоджень, а також містить корисні жири, що сприяють засвоєнню жиророзчинних вітамінів.

Ці продукти слід включати до щоденного раціону для збереження балансу поживних речовин, підтримки імунної системи та загального зміцнення здоров'я.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678

у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427

Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.

Тираж 1050 екз. Замовлення № 2414.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.